

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljke je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto velja . . . 10.— K pol leta . . . 5.— " četrta leta . . . 2.50 " posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštne 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h " " dvakrat . . . 12 " " " trikrat . . . 10 " za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 8 h. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarša v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštne.

Pozor!

Z ozirom na obilico in važnost razpravnih predmetov se začne seja upravnega odbora v soboto že ob 8. uri zjutraj, delegacije pa ob 2. uri popoldne.

Na delegacijski seji poda predsednik Zaveze, tov. L. Jelenc, poročilo o uspehih zadnjega dunajskega posvetovanja.

Občni zbor „Jubilejske samopomoči“ se vrši z običajnim dnevnim redom v nedeljo zjutraj ob 8. uri v „Narodnem domu“.

Vodstvo Zaveze.

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem pozivlja

vse slovensko štajersko učiteljstvo, da se glavne skupščine Zaveze jugoslovanskih učiteljskih društev dne 10. in 11. avgusta 1912 v Celju v kolikor mogoče mnogobrojnem številu udeležijo.

Vzroki:

1.) Letos zboruje Zaveza na štajerskih tleh; torej je štajersko učiteljstvo kakor najbližje moralno zavezano, da tvori glavni kontingent skupščine.

2. Živimo v sila resnih časih, ki vsekakor zahtevajo, da da učiteljstvo svojim resolucijam in upravičenim zahtevam kolikor mogoče trdno podlago s tem, da jih izproži v mnogobrojno obiskanih skupščinah.

3. So na dnevnem redu jako važna stanovska in šolska vprašanja, ki jih bo s pridom čul vsak slovenski učitelj, vsaka slovenska učiteljica.

Vodstvo.

Počitniški tečaj Slovenske Šolske Matice v Ljubljani od 26. avgusta do 7. septembra 1912.

I. Predavanja.

A. Filozofija in pedagogika.

a) Estetika — kritika — naivnost, (6 ur. Ravnatelj dr. Josip Tomišek.)

b) Psihologija izpovedi s posebnim ozirom na otroka, (6 ur. Prof. dr. Karel Ozvald.)

c) Značajnost in značajna vzgoja, (6 ur. Ravnatelj Henrik Schreiner.)

B. Slovensčina.

a) 1. Ljudska etimologija. 2. Tujke in izposojenke. 3. Zgodovinski razvoj v pomenu besed. 4. Besedne skupine. 5. Jugoslovanski jeziki in dialekti. 6. Rekonstrukcija starejšega jezikovnega stanja iz sedanjih oblik in glasov, (6 ur. Prof. dr. Fr. Ilešič.)

b) O ustanovitvi slov. pripovednega slovstva: 1. Začetki. 2. Levstik in Glasnikovi novelisti. 3. Poizkusi slov. epa. 4. Jurčič. 5. Stritar in Zvonovi novelisti. (6 ur. Prof. Ivan Grafenauer.)

C. Prirodoslovje.

a) 1. Kako prebavljamo najvažnejša živila (s kemijskimi poizkusi). 2. Življenje v domači mlaki (biološko predavanje s projekcijami in slikami pod drobnogledom). 3. O mravljah. 4. O praživalih, ki povzročajo nalezljive bolezni. (6 ur. Prof. dr. Leopold Poljanec.)

b) 1. Žival — rastlina (z demonstracijami objektov in slik). 2. Pregled rastlinskega sistema (s poizkusi in demonstracijami slik). 3. Na rastlinskem cvetju

(z demonstracijami živih rastlin, modelov in slik). 4. Pogled v botaniški vrt in prirodopisni oddelek dež. muzeja. 5. Naše kače. (6 ur. Prof. dr. Gv. Sajovic.)

Č. Prirodoslovje.

1. Spektralna analiza. 2. Novi žarki in brezžični brzojav. 3. Visoke in nizke temperature v moderni tehniki. 4. Molekuli in atomi. 5. Naše osolnice. 6. Kako je zgrajeno naše vesoljstvo. (6 ur. Prof. dr. Pavel Grošelj.)

D. Kemija in mineralogija.

Izbrana poglavja. (6 ur. Prof. Alfonz Vales.)

E. Matematika.

1. Logaritmi. 2. Neskončne vrste. 3. Obrestno-obrestni in rentni račun. (6 ur. Prof. Luka Lavtar.)

F. Poučni izleti (glej načrt).

Predavanja se vrše v mestnem dekliskem liceju.

II. Načrt.

Poučni izleti in demonstracije.	11—12	10—11	9—10	8—9	7—8	Dne
Od 7. do 8. zvečer predavanje, nato demonstracija. (Dr. P. Grošelj.)	Dr. Gv. Sajovic	R. L. Poljanec	L. Lavtar	Dr. Jos. Tomišek	Dr. Jos. Tomišek	Ponedeljek 26./VIII.
Deželni muzej. (Dr. Gv. Sajovic)						Torek 27./VIII.
Botaniški vrt. (Dr. Gv. Sajovic)						Sreda 28./VIII.
Potresna opazovalnica in stanja za opazovanje brezžič. brzojavov. (Dr. Grošelj.)						Četrtek 29./VIII.
Plinarna, elektrarna. (Dr. Grošelj.)						Petek 30./VIII.
Predilnica. (Dr. Grošelj.)						Sobota 31./VIII.
Deželni muzej.						Ponedeljek 2./IX.
Kleče. Vodovodna črpalka. (Dr. Grošelj.)						Torek 3./IX.
Botaniški vrt.						Sreda 4./IX.
Vevče. Papirnica. (Dr. Grošelj.)						Četrtek 5./IX.
						Petek 6./IX.
						Sobota 7./IX.

V nedeljo 1. IX. poučni izleti v več skupinah. — Udeleženci tečaja se snidejo v nedeljo 25. avgusta zvečer na vrtu pri Novem Svetu. — Sklepni večer v soboto 7. septembra. — Pojasnila daje g. Jakob Dimnik, I. mestna deška šola, Ljubljana.

Jubilejska samopomoč

vabi na občni zbor, ki bo v nedeljo dne 11. avgusta ob 8. uri zjutraj v veliki dvorani Narodnega doma v Celju.

Vzpored: 1. Poročilo podpredsednikovo. 2. Poročilo blaginikovo. 3. Poročilo pregledovalcev računov. 4. Volitev predsednika. 5. Volitev štirih odbornikov. 6. Volitev treh pregledovalcev računov. 7. Slučajnosti.

Opomba: Občni zbor je sklepčen, ako je zastopana ena tretjina društvenikov osebno ali pa po pooblastilih. Vsak navzoči društvenik sme imeti tri pooblastila.

V Ljubljani, dne 27. julija 1912.

J. Režek, tajnik.

J. Dimnik, podpred.

Učitelji — vojaki.

Brambna reforma, ki sta jo na čuden način sprejela z mrzlično naglico avstrijski in ogrski parlament, sicer daje malo ugodnosti ljudstvu, a za učiteljstvo je ostrejša. Na podlagi starega vojnega zakona je imelo učiteljstvo to udobnost, da je bilo na podlagi prošnje uvrščeno v nadomestno rezervo.

Novi vojni zakon pa dopušča učiteljstvu le enoletno prostovoljstvo; uvrstitev v nadomestno rezervo pa le v onih kronovinah, kjer je pomanjkanje učiteljstva. Kot take dežele so v zakonu označene Kranjska, Primorska, Dalmacija in Tirolska.

V teh deželah torej lahko učitelji-naborniki vložijo prošnje za uvrstitev v nadomestno rezervo; v ostalih kronovinah pa za enoletno prostovoljstvo. Prošnje so vlagati do nabora, neposredno pred naborem, ali zadnji čas do 1. oktobra nabornega leta. Prošnji je pridejati zrelostno izpričevalo in zadnji dekret. V prošnji se je v obeh slučajih sklicovati na § 82. novega vojnega zakona, I. del.

Načrt izpremenjenih pravil Zaveze avstr. jugoslov. učiteljskih društev.

I. Ime in sedež.

§ 1.

Organizacija se imenuje Zaveza avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva. Svoj sedež ima v kraju, kjer biva vsakokratni predsednik.

II. Namen.

§ 2.

Namen Zaveze je:

- Združitev vsega jugoslovanskega učiteljstva po Dalmaciji, Ogrskem, Istri, Koroškem, Kranjskem, Štajerskem in v Trstu;
- pospeševanje in bramba duševnih, gmotnih, moralnih in pravnih interesov učiteljstva in šolstva na narodni, napredni in demokratski podlagi.

III. Sredstvo.

§ 3.

Sredstva v dosego namena so:

- Zavezino redno zborovanje, ki se vrši vsako drugo leto enkrat v primernem kraju v § 2. a) imenovanih deželah in ki se na njem razpravlja o predmetih, nanašajočih se na namen Zaveze, izražen v § 2. b);
- občevanje z vsemi avstrijskimi učiteljskimi organizacijami;

c) vzdrževanje in podpiranje strokovnih in šolsko-politiških listov, učiteljskih gospodarskih podjetij in knjižnic;

d) izdajanje in zalaganje šolskih in znanstvenih knjig in časnikov, učil in drugih šolskih ter učiteljskih gospodarskih potrebščin;

d) prireranje počitniških tečajev in šolskih razstav;

e) vzdrževanje šolskega muzeja;

f) vzdrževanje stalnega tajništva.

IV. Članstvo.

§ 4.

K Zavezi lahko pristopijo vse deželne zveze učiteljskih društev v deželah, imenovanih v § 2. a); kjer takih zvez ni, pa učiteljska društva. — Članstvo teh zvez, oziroma društev je obenem članstvo Zaveze.

§ 5.

Častni član Zaveze postane lahko vsakdo, ki si je pridobil izrednih zaslug za avstrijsko jugoslovansko učiteljstvo in šolstvo ali za Zavezo ali za učiteljstvo in šolstvo sploh.

Častne člane imenuje delegacija na predlog upravnega odbora.

V. Pristop in izstop članov.

§ 6.

a) Posamezne zveze, oziroma društva pristopijo Zavezi, ako to sklenejo na svojem zborovanju. Ta pristop je naznaniti pismeno Zavezinem vodstvu, ki o tem sklepa. Proti vodstvenemu sklepu je dovoljen priziv na upravni odbor, oziroma na delegacijo.

b) Pristop k Zavezi se vrši lahko vsak čas; vendar je plačati društvenino za vse tekoče leto pristopa.

c) Posamezni član izstopi iz Zaveze, ako to sklene na svojem zborovanju ter svoj sklep pismeno prijavi Zavezinemu vodstvu.

d) Posamezni član se smatra za izstopivšega tudi tedaj, ako ne vplača letnega doneska po trikratnem opominu.

d) Član, ki vkljub trikratnemu opominu od strani upravnega odbora že dognano nasprotuje Zavezinemu namenu ali ne izpolnjuje Zavezinih pravil, more delegacija na predlog upravnega odbora izključiti. Za tak sklep je treba dvetretjinske večine.

VI. Dolžnosti in pravice članov.

§ 7.

a) Visokost letnih doneskov za posamezne člane določa delegacija od enega zborovanja do drugega na predlog upravnega odbora.

b) Posamezni člani morajo vposlati dotične doneske vsako leto do konca junija meseca Zavezinemu blaginiku.

c) Zavezi pristopivši član mora vposlati nemudoma imenik svojih članov (t. j. ime, značaj in bivališče posameznih svojih društvenikov), društvenega odbora ter prepis svojih pravil.

d) Vsak Zavezin član (§ 4.) si mora naročiti Zavezino glasilo.

d) Štirinajst dni po vsakem obnem zboru posameznih učlanjenih zvez, oziroma društev je prijaviti Zavezinemu vodstvu novoizvoljeni odbor in vse druge premembe.

e) Vsak Zavezin član (§ 4.) odpošlje na Zavezino delegacijsko zborovanje vse predsednike, oziroma od teh določene namestnike vseh posameznih deželnih organizacijam (zvezam) učlanjenih društev. Vrhutega izvoli vsako teh društev do 50 članov po 1 delegata, s 50—100 članov po dva delegata, s